

Banki Centralne na świecie

**PRZYGOTOWALI: Igor Surdej, Oliwia
Pawłowska, Wiktoria Żak, Karolina Smulska,
Hania Kubacka i Zuza Ślusarczyk**

01

Czym są banki centralne i co robią?

Historia Banków Centralnych

Pierwsze Banki Centralne były głównie tworzone w Europie w XIX wieku. Pierwszym Bankiem Centralnym na świecie jest Bank Szwedzki (szw. Sveriges riksbank) utworzony w 1668 roku z siedzibą w Sztokholmie. Pierwszy bank centralny w Polsce został utworzony w Królestwie Polskim w 1828 roku, a NBP w 1945r. po zakończeniu II wojny światowej. W 1930r. utworzono Bank Rozliczeń Międzynarodowych a w 1998 EBC.

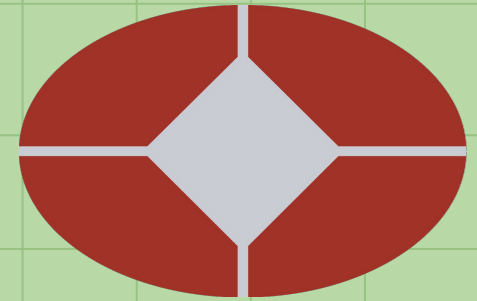

Logo
Sveriges Riskbank

Siedziba Banku Szwedzkiego
Sztokholm

Logo Banku
Rozliczeń
Międzynarodowych

Bank centralny

instytucja, która odpowiada za
funkcjonowanie systemu bankowego i
prowadzenie polityki pieniężnej w
państwie

bank centralny

zależny od państwa (rządu)

bank komercyjny

niezależny od państwa, samodzielnie
ustala cele i dobiera narzędzia

Funkcje Banku Centralnego:

emituje pieniądź

Jest jedyną instytucją w państwie uprawnioną do emitowania pieniądza.

pożyczkodawca

W KRYZYSOWYCH sytuacjach może udzielić pożyczki bankom i instytucjom finansowym

zaopatruje banki w pieniądź

bank państwa

Prowadzi rachunki instytucji państwowych, może udzielić państwu kredytu

transakcje z zagranicznymi bankami centralnymi

wyznacza poziom stóp procentowych

W ramach polityki pieniężnej wyznacza koszt pieniądza

Narodowy Bank Polski

(NBP)

Jaki jest cel banku centralnego w Polsce?

NBP organizuje system rozliczeń pieniężnych, prowadzi bieżące rozrachunki międzybankowe i aktywnie uczestniczy w międzybankowym rynku pieniężnym. Narodowy Bank Polski jest odpowiedzialny za stabilność i bezpieczeństwo całego systemu bankowego, pełni funkcję banku banków, ponadto, nadzoruje systemy płatności w Polsce.

Oddziały Narodowego Banku Polskiego

Gmach NBP w Krakowie
ul. Basztowa 20

Siedziba NBP w
Warszawie
ul. Świętokrzyska 11/21

NBP

Narodowy Bank Polski

NARODOWY
BANK POLSKI

Polityka pieniężna NBP

Bank centralny dba, aby wielkość podaży odpowiadała zapotrzebowaniom gospodarki narodowej.

Realizuje to poprzez:

Regulowanie stóp procentowych

Stopy procentowe określają cenę, za jaką NBP udziela kredytu bankom lub po jakiej sprzedaje papiery wartościowe.

Operacje otwartego rynku

Operacje otwartego rynku polegają na sprzedaży lub zakupie papierów wartościowych przez bank centralny.

Zmiany stopy rezerwy obowiązkowej

Jest to część ogólnej sumy wkładów, które pozostałe banki muszą trzymać w banku centralnym.

The background of the entire image is a light green grid. Scattered across the grid are several stylized green dollar bills with white outlines and a white dollar sign in the center. The bills are oriented in various directions, some overlapping.

STOPY PROCENTOWE:

- Podnoszenie stóp procentowych powoduje wzrost oprocentowanie udzielanych kredytów.
- Obniżenie prowadzi do zwiększenia podaży pieniądza.

OPERACJE OTWARTEGO RYNKU:

- Sprzedaż papierów wartościowych przez NBP prowadzi do zmniejszenia podaży pieniądza.
- Podaż pieniądza wzrasta, gdy papiery wartościowe zostaną skupione przez bank centralny.

REZERWA OBOWIĄZKOWA:

- Zwiększenie stopy rezerwy obowiązkowej skutkuje spadkiem podaży pieniądza.
- Odwrotny proces zwiększa jego podaż.

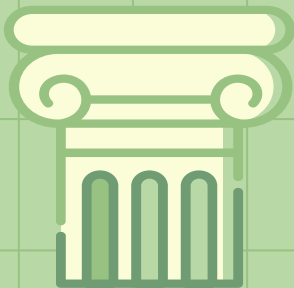
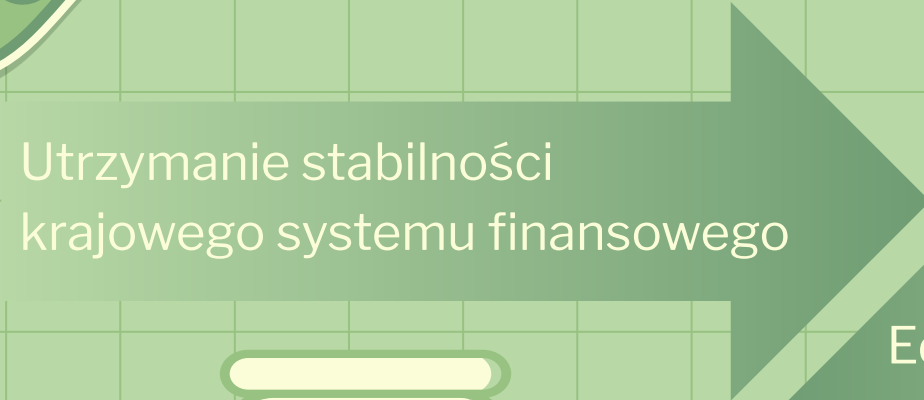
INNE ZADANIA NBP

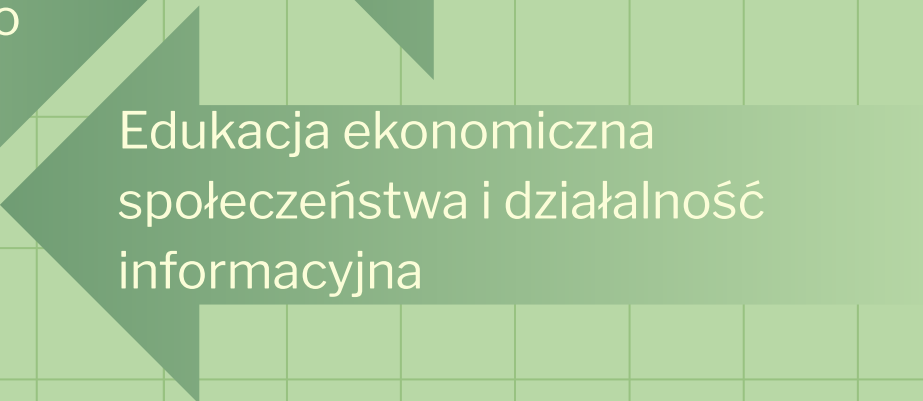
Rozwój systemu
płatniczego

Utrzymanie stabilności
krajowego systemu finansowego

Edukacja ekonomiczna
społeczeństwa i działalność
informacyjna

Zarządzanie rezerwami
dewizowymi

Bank Centralny Stanów Zjednoczonych

Siedziba FED w Waszyngtonie

FED (Federal Reserve System)

powstał w 1913r. w Waszyngtonie. Jest to bank największej gospodarki na świecie. Składa się z organów, a główne z nich to:

**Radę Gubernatorów,
12 Banków Systemu Rezerwy Federalnej (SRF),
Komisję ds. Operacji Otwartego Rynku.**

Cele FED:

- dążenie do wysokiego (maksymalnego) zatrudnienia
  - dążenie do zapewnienia stabilności cen
  - zapewnienie stabilności długoterminowych stóp procentowych

  - dążenie do stabilnego wzrostu gospodarczego
  - zapewnienie stabilności na rynkach walutowych
  - wspieranie stabilności systemu finansowego.
-

Zadania FED

Nadzór nad bankami

**Prowadzenie polityki
pieniężnej**

**współuczestniczenie w
systemie rozliczeń
pieniężnych**

**kontrola nad ilością
wyemitowanej gotówki**

**Wprowadzanie gotówki i
bilonu do obiegu**

**Pełnienie roli
„pożyczkodawcy
ostatniej instancji”**

**Badania
ekonomiczne**

**Edukacja
ekonomiczna**

**Pełnienie funkcji banku
państwa**

The image features a light green background with a subtle grid pattern. At the top and bottom, there are several stylized, wavy green banknotes with white outlines and a dark green dollar sign (\$) in the center. The text "Europejski Bank Centralny" is centered in the middle of the image in a bold, white, sans-serif font.

Europejski Bank Centralny

Budynek ECB

BANCO CENTRAL EUROPEO

- Jest bankiem Unii Europejskiej dla 19 państw członkowskich, które wprowadziły w swoich krajach walutę euro.
- Powstał 1 czerwca 1998 r. i jest instytucją niezależną politycznie i finansowo.
- Siedzibą ECB jest Frankfurt nad Menem.

Główne zadania

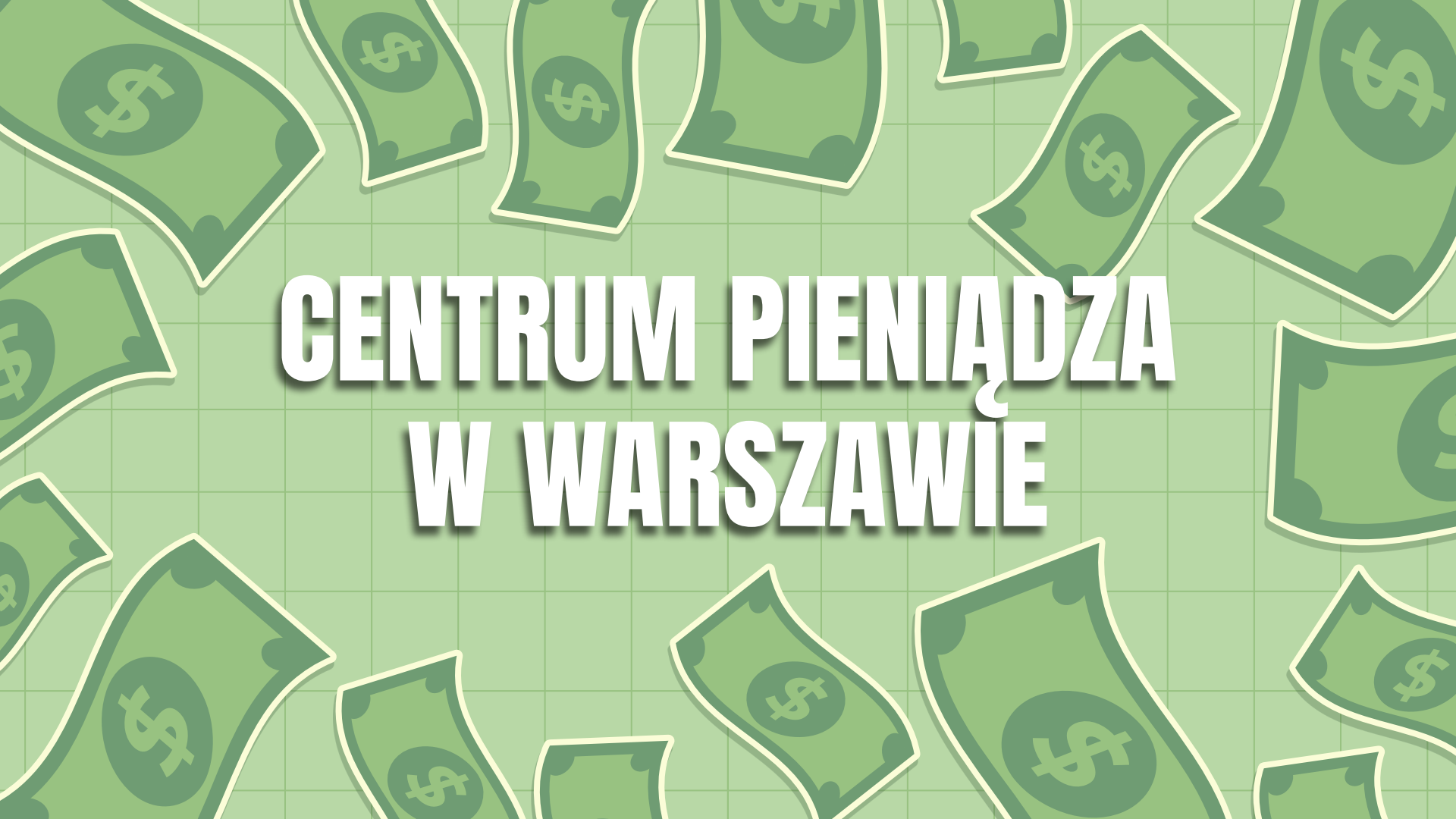
Głównym zadaniem banku jest ustalanie i prowadzenie wspólnej polityki monetarnej w strefie euro oraz utrzymanie siły nabywczej euro, a tym samym zapewnienie stabilności cen w strefie euro. Bank odpowiada za nadzorowanie systemów bankowych w krajach Unii, przeprowadzanie operacji wymiany walutowej, pełni funkcję emisyjną w odniesieniu do waluty euro, zbiera dane statystyczne potrzebne dla przeprowadzenia polityki pieniężnej i funkcjonowania systemów płatniczych, również zapobiega fałszerstwom banknotów.

ESS & ESBC

Dla uregulowania współpracy pomiędzy dwoma niezależnymi systemami produkowania statystyk europejskich: Europejskim Systemem Statystycznym (ESS) i Europejskim Systemem Banków Centralnych (ESBC), powstało w 2013 r. na podstawie protokołu ustaleń (*Memorandum of Understanding*), Europejskie Forum Statystyczne. Głównym zadaniem ESF jest wypracowanie konsensusu w sprawach dotyczących m.in. priorytetów współpracy, a także spójności programów statystycznych pomiędzy systemami ESS i ESBC.

W corocznych spotkaniach Europejskiego Forum Statystycznego, uczestniczą przedstawiciele Komitetu ds. Europejskiego Systemu statystycznego, w tym Prezes GUS oraz STC (Statistical Committee of the ESCB), w tym przedstawiciel NBP.

The background features a light green grid pattern overlaid with several stylized green dollar bills. Each bill has a white outline and a dark green circle with a white dollar sign (\$) in the center. The bills are scattered across the frame, some overlapping each other.

CENTRUM PIENIĄDZA W WARSZAWIE

Trochę historii...

Sławomir S. Skrzypek, tragicznie zmarły w katastrofie smoleńskiej, był pomysłodawcą Centrum Pieniądza NBP. Jego celem było popularyzowanie wiedzy ekonomicznej za pomocą nowoczesnych technik multimedialnych. Inwestycja była skomplikowana i interdyscyplinarna, ale została zrealizowana w trudnej przestrzeni Narodowego Banku Polskiego. Prace nad Centrum rozpoczęły się w 2008 roku, a w 2011 roku placówka otrzymała imię Sławomira S. Skrzypka.

Sejf bankowy

W warszawskim Centrum Pieniądza dowiedzieliśmy się o różnych sposobach zabezpieczenia drogocennych rzeczy, takich jak: złoto, pieniądze, klejnoty, czy inne wartościowe przedmioty.

Jednym ze sposobów przechowywania jest sejf bankowy. Nowoczesna technologia umożliwia bezpieczne przechowywanie jego zawartości.

Co ciekawe prawdziwe drzwi do sejfu bankowego nie są okrągłe jak nam się wydaje, a....kwadratowe.

Wiązki laserowe

W prawdziwym użytkowaniu nie są one widoczne dla oka.

Można je zauważyć jedynie poprzez światło w podczerwieni albo ultrafiolet, dlatego jest to kolejne bardzo dobre i nowoczesne rozwiązanie w ochronie cennych przedmiotów.

Zabezpieczenia banknotów

Pieniądze mają bardzo dużo zabezpieczeń niezauważalnych w codziennym pędzie, są to między innymi:

- **staloryt (wkłęsłodruk)** - elementy są wyczuwalne dotykiem dzięki efektowi „wypukłości”. Stanowią również nominalne oznaczenie wartości dla niewidomych.
- **znak wodny** - to obraz widoczny po podstawieniu banknotu pod światło.
- **efekt kątowy** - optycznie zmienny element graficzny ukryty w rysunku, widoczny pod odpowiednim kątem padania światła.
- **mikrodruki** - to zminiaturyzowane teksty lub ciągi znaków, widoczne pod lupą.

Zabezpieczenia banknotów

- **recto-verso** - obraz utworzony z dokładnie spasowanych elementów znajdujących się po obu stronach banknotu, obserwowany pod światło uzupełnia się tworząc pełny obraz – koronę w owalu.
- **farba zmienna optycznie** - farba zmieniająca barwę, zależnie od kąta obserwacji banknotu.
- **nitka zabezpieczająca** - pionowa linia widoczna pod światło.
- **elementy świecące w świetle UV** - to m.in. kwadrat z wartością nominalną banknotu i numeracja umieszczona po prawej stronie portretu władcy.

Przyszłościowe rozwiązania

Nieustanny rozwój technologii wiąże się również z zapotrzebowaniem na nowe rozwiązanie, także w strefie bankowości.

Powstają badania i prototypy urządzeń do płatności skanem twarzy, odciskiem palca, czy też za pomocą chipa wszczepionego podskórnie. Ma to ułatwić szybką i bezprzewodową płatność, do której nie będziemy potrzebować portfela ani telefonu.

Pytanie tylko brzmi...czy to aby na pewno bezpieczne?

KONIEC

